

Amsterdam, 16 december 2021

Vermogende huishoudens minder gul voor cultuur ondanks Geefwet, culturele instellingen wél ondernemender

De giften aan cultuur van vermogende Nederlanders zijn sinds 2011 afgenomen, ondanks dat het doen van deze giften fiscaal aantrekkelijker zijn geworden door de Geefwet. Culturele instellingen in Nederland werven wel steeds meer inkomsten uit particuliere bronnen, maar blijven sterk afhankelijk van overheidssubsidie. Dit blijkt uit onderzoek van het Centrum voor Filantropische Studies van de Vrije Universiteit Amsterdam.

De onderzoekers brachten in kaart hoe het geefgedrag en de inkomsten van culturele instellingen zijn veranderd sinds 2011. In 2012 bezuinigde de overheid flink op cultuur. Tegelijkertijd konden particulieren in de inkomstenbelasting meer aftrek krijgen voor giften aan cultuur. Ook mochten culturele instellingen meer inkomsten verdienen met ondernemerschapactiviteiten.

Vermogende huishoudens minder gul voor cultuur ondanks Geefwet

Cultuur is in Nederland niet zo'n populair doel om aan te geven. Maar één op de tien huishoudens geeft aan cultuur. Het aandeel van cultuur in de totale giften is nagenoeg gelijk is gebleven sinds 2011. Vermogende huishoudens geven vaker aan cultuur, maar zijn dat de afgelopen jaren juist minder gaan doen. Opvallend is dat onder vermogende huishoudens het gebruik van de giftenaftrek wél is gestegen, maar de giften aan cultuur niet.

Grote verschillen in financieringsmix onder culturele instellingen

De afhankelijkheid van subsidies van de culturele instellingen die aan het onderzoek hebben deelgenomen is in 2019 nog altijd groot. Dit was al zo voordat de effecten van de corona pandemie optraden. De financieringsmix van culturele instellingen is daarmee niet evenwichtiger geworden sinds de invoering van de Geefwet en de bezuinigingen. De onderzoekers zien grote verschillen tussen kleine en grote culturele instellingen in de herkomst en diversiteit van hun inkomsten.

Culturele instellingen wél ondernemender geworden

Culturele instellingen die aan het onderzoek hebben deelgenomen zijn ondernemender geworden. Deze instellingen zijn naar eigen zeggen vooral innovatiever geworden. Ook de houding van culturele instellingen ten opzichte van onafhankelijkheid van de overheid en het samenwerken met het bedrijfsleven zijn positiever geworden. De onderzoekers zien dat met

name de grotere culturele instellingen ondernemender zijn en dat ondernemende instellingen meer inkomsten verwierven uit verschillende bronnen.

Inkomsten culturele instellingen verstoord door de corona pandemie; culturele instellingen slechts deels veerkrachtig

Daarnaast wijst het onderzoek uit dat de corona pandemie de inkomsten, uitgaven en activiteiten van culturele instellingen heeft verstoord. De inkomsten uit publieksactiviteiten en indirecte inkomsten zoals horeca en verhuur zijn onder culturele instellingen sterk afgenomen. Fondsenwerving blijkt geen reddingsboei, omdat sponsorinkomsten en private inkomsten weinig vervangende inkomsten hebben genereerd. Subsidies blijken wél een bron van stabiliteit te zijn voor veel culturele instellingen in 2020. Culturele instellingen blijken veerkrachtig te zijn in het aanbieden van nieuwe of aangepaste activiteiten, maar minder veerkrachtig wanneer het aankomt op het genereren van vervangende inkomsten of het verlagen van uitgaven.

Publicatie: Alle informatie over dit onderzoek is beschikbaar op www.sectorcultuur.nl

Voor vragen over het onderzoek kunt u contact opnemen met dr. Stephanie Koolen-Maas (s.a.maas@vu.nl; 020 – 598 43 65)